

**СЪЧЕТАВАНЕТО НА ЧУЖДООЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ С ФИЗИЧЕСКО
ВЪЗПИТАНИЕ – ЕДНА ДОБРА И ПОЛЕЗНА ПРАКТИКА ЗА ИЗГРАЖДАНЕТО
НА СЪВРЕМЕННИЯ МЛАД ЧОВЕК**

Ас. Янчо Станков¹, Ас. Ангел Николов²

¹ПУ, филиал „Л Каравелов“, lk@uni-kardzhali.com (катедра Природоматематически и Педагогически Науки) гр. Кърджали 6600, email – jancho_stankov@yahoo.com

²ПУ, филиал „Л Каравелов“ lk@uni-kardzhali.com (катедра Хуманитарни и Стопански Науки), гр. Кърджали 6600 email – guitar_madness_abv.bg

Резюме:

Докладът разглежда възможностите за съчетаване на обучението по физическо възпитание с ранно чуждоезиково обучение и овладяване на терминологията на различните видове спорт, застъпени в програмата на начална училищна възраст и по конкретно на баскетбола. В настоящата разработка правим опит да изведем на преден план интегративните връзки между физическото възпитание и чуждоезиковото обучение. Чрез интердисциплинарен подход съчетаваме една полезна практика развитието и изграждането на децата в начална училищна възраст. Също така акцентираме върху използването на чуждици (универсални думи от английски език) възприети в българския език в процеса на обучение и овладяване на знания на тази база. Спираме се и върху конкретни цели и задачи на обучението по физическо възпитание и обучението по чужд език, съчетаването на които осигурява добра база за цялостното физическо и интелектуално развитие на подрастващите.

Ключови думи: *ФВ (Физическо Възпитание), ФУ (Физически упражнения), чуждоезиково обучение, баскетбол, спорт*

Основен фактор за физическата активност на децата е вербалната комуникация между тях и преподавателя. Тя е свързана с специфични изрази и термини които също влияят върху тяхното активност. По голямата част от спортната терминология използвана при обучението по ФВ са интернационални думи, чуждици. Те са добре познати на почти всеки, тъй като са идентични на всички езици. Това до голяма степен улеснява тяхната употреба. В този смисъл обучението по ФВ може да представлява и да се разглежда като една своеобразна езикова област, където хора говорещи и владеещи различни езици да намерят допирателна комуникативна точка на разбиране и лексикална яснота при познати понятия, действия и дейности в процеса на обучение по физическо възпитание. В наши дни почти не се среща дейност, която да не е свързана с умението да се практикува английски език. Една от причините за широкото разпространение на думи с английски произход е, че от общество, затворено за света зад желязната завеса, България става част от глобалното семейство и българите започват да общуват с представителите на чужди култури, на водещи демокрации и силни икономики. Свободното движение на стоки, капитали и работна сила като икономически показател също благоприятства за ускореното навлизане на неологизмите от английски произход в българския език. Те навлизат в икономиката, търговията, банковото дело, културата и изкуство, образованието, физическото възпитание и спорта. Изхождайки от това, можем да упоменем някои термини, характерни в областта на физическото възпитание и спорта. Ето някои думи чуждици които са навлезли и са възприети в българския език като заместител на съответната българска дума за съответното понятие. Такива думи са:

Science & Technologies

Word	Translation
Дума	Значение
a ball	топка
a game	игра
basketball	баскетбол
handball	хандбал
volleyball	волейбол
guard	защитник, гард,
corner	ъглов удар, корнер
play/player	игра, играч,
timeout	почивка
technical timeout	техническа почивка
ring	ринг, обръч
service	начален удар
pass	подаване на топката, пас
dribble	водене на топката, дрибъл
fault	нарушение, фал

Употребата на тези думи дава възможност за активност в учебния процес, тъй като преподавател и ученик общуват на разбираем и за двамата език.

Нека да се спрем на един от видовете спорт застъпени в учебната програма по ФВ за периода на начална училищна възраст.

Баскетболът (от англ.basketball) е отборен спорт с топка, който се играе от два отбора с по пет играчи на правоъгълно игрище с размери 28 на 15 метра. Всеки отбор се стреми да вкара топката в коша на противника. Той е с диаметър 45/72 см, монтиран на височина 3,05 м. на табло в двата срещуположни края на игрището. Отборът вкарал топката в коша по време на игра получава три точки ако кошът е вкаран от играч зад линията за три точки, и две точки, ако играчът е стрелял пред нея. Топката може да се придвижва по игрището като се дриблира при ходене или тичане, или като се подаде към съотборник. Освен различните техники на подаване, дриблиране и стрелба, отборите разработват свои системи за разположение на играчите в нападение и защита. Победител е отборът спечелил повече точки, а при равенство се дава продължение от пет минути.

Цел и задачи на обучението по ВФ в начална училищна възраст:

Целта на ФВ е да съдейства за хармоничното физическо развитие и формиране на двигателна качества при децата в единство с тяхното интелектуално, нравствено, естетическо и трудово възпитание. Освен това, да се формира траен интерес за занимание с физически упражнения. Основни задачи на ФВ са:

1. Правилно и хармонично изграждане на детския организъм
2. Функционално усъвършенстване и развиване на основните физически качества – бързина, сила, издръжливост, гъвкавост и ловкост
3. Подобряване на координацията и развиване на моториката на ученика
4. Подобряване на здравословното състояние и закаляване и формиране на здравни и хигиенни навици
5. Усвояване на достъпни знания за влиянието на ФУ върху здравето и способността на хората
6. Възпитаване на нравствени, волеви, трудови, естетически и личностни качества

Ето някои от целите и задачите на чуждоезиковото обучение като помощно средство при обучението по ФВ:

1. Развиване на добра слухова памет (при повторение на думи чрез които се извършват определени двигателни действия се улеснява възприемането и запомнянето)
2. Адекватна реакция и при чуване определен спортен термин
3. Създаване на интерес за изучаване на чужд език при подрастващите
4. По-добро и по-бързо запаметяване и заучаване на думи (лексика) и спортна терминология които на по-късен етап да подпомогнат обучението по чужд език в по-горен клас и да бъдат един добър и ценен лексикален, както за обучението по ФВ, така и за обучението по английски език

Сериозен проблем сред подрастващите представляват наднорменото тегло и нездравословният начин на хранене. Затова е жизненоважно още в начална училищна възраст децата да имат положително отношение и интерес към спорта и да проявяват по-висока активност в часовете по ФВ. Един от основните фактори за повишаване на физическата активност на децата в тази възраст е системната двигателна активност, реализирана в класните и извънкласните форми на занимания по ФВ. Стимулирането на двигателната активност на децата чрез разнообразни форми и поддържането на здравословното им хранене не са без значение за постигането на пълноценен начин на живот. Друга много важна роля за физическата активност на децата е безспорно тази на учителя. От нея зависи стимулирането на тяхната двигателната активност чрез използване на подходящи материали, уреди и пособия. Създава се отношение към здравословното хранене и към съвместните форми на работа с родителите. Много важен момент е учителят да осигури всички необходими условия за стимулиране на двигателната активност на всички деца в класа. Това зависи от компетентността и подготовката на учителя, както в двигателно отношение, така и от неговите теоретични и методически знания.

Изхождайки от казаното по-горе, можем да кажем че ФВ представлява комплексен процес заради едновременността и взаимната свързаност на множество отделни процеси, които подобряват качествата на развитието в тялото, психиката и личността на деца и подрастващи. Добре проведено и систематизирано, физическото възпитание се отразява благоприятно върху цялостното развитие на подрастващия организъм. Това се случва веднъж на физиологично, биохимично, структурно ниво в тялото, втори път на психологично ниво и не на последно място - на социално-интегративно ниво. Промените са многообразни и биват трайни и временни.

Ролята на физическото възпитание в живота на младия организъм е тази на добре дозирана бариера, на предизвикателство, което да предизвика позитивния прогрес. Заблуда е да се смята, че физическите упражнения и движението като цяло предизвикват развитие само върху мускулатурата на растящият млад човек. То влияе и върху развитието на умствените и мисловните процеси подпомагайки неговото развитие и в други области предизвикващи интерес у него. Съчетаването и редуването на ФВ с умствена работа и практикуването им паралелно и последователно в ежедневието в голяма степен допринася за изглаждането на здрава, работоспособна и хармонично развита личност. Тази комбинация е най-добрия начин за балансиране на енергията, способностите и физиологичният потенциал на подрастващите.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

Tomlinson, A. 2017, A Dictionary Of Sports Studies (Oxford Reference Collection)

Kent, M. 2007, The Oxford Dictionary of Sports Science and Medicine, Oxford University Press

Апостолов М. 1977, История на медицината. Медицина и физкултура

Йотов М., Дамянова Д., Цонкова Е. 2003, Теория и методика на физическото възпитание

Топузов И. 2007 Универ. изд. Благоевград, Спортна медицина и хигиена

Проданов Г. 2004, В.Търново, Универ. Изд., Хигиена и здравно възпитание

Стракова Л. 2005 София, Физическо и здравословно възпитание и развитие.

Димитрова Л. 2005 София, Теория на възпитанието